

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci

David Plass: Historie martinistického řádu v Čechách

Práce Davida Plasse se týká tématu, které leží na svérázném okraji zájmu humanitních věd, totiž jedné z kapitol dějin českého esoterického hnutí. Problém zkoumání dějin tohoto hnutí tkví v tom, že většina textů, které jsou o něm dostupné a které se prezentují jako texty informační a historické, jsou silně poznamenány zaujetím svých autorů pro téma (přesněji – příslušností k některé z okultních či esoterních tradic) a tedy nedostatkem analytického odstupu. Autoři nezaujatí pro téma naopak ho většinou ignorují. Práce jako Čeští svobodní zednáři ve XX. století (Jana Čechurová) jsou spíše výjimkou. Zaujatost je problémem i textů autora, o kterého se nejvíce opírá autor této bakalářské práce, totiž prof. Milana Nakonečného. Autor (míněn teď Nakonečný), který je akademickým odborníkem v jiné disciplíně (psychologie), sice vykonal nesmírnou práci pro zmapování dějin české esoteriky, avšak je to práce srovnatelná svým žánrem s prací zaujatých, jednostranně apologetizujících církevních historiků (lhostejno které konfese).

David Plass tedy vstoupil na krajně nesnadné pole. Rozhodl se zpracovat dějiny martinistického řádu v Čechách, jsa si vědom, že jeho hlavním zdrojem budou právě práce Nakonečného. Jistou výhodou bylo, že našel a používal druhý, Nakonečným nepoužívaný zdroj primárních informací, totiž Dokumentační centrum českého hermetismu při Národním muzeu. I tak je na práci Davida Plasse vidět, jak zápasí s oním „církevním“, apologetizujícím, nekriticky oslavným přístupem ke svému tématu, jak hledá objektivizující formulace (zejména v úvodní pasáži, v níž definuje martinismus jako myšlenkový směr a hnutí). Do nějaké míry se mu jeho boj daří. Uvědomuje si, že leckteré informace, získané od Nakonečného, lze chápat víceméně jako „orální historii“, kterou by bylo třeba ověřovat. Zvláště v charakteristikách českých kulturních osobností spojených s martinismem však zůstává spíše na úrovni obdivného referentství a základě údajů z druhé ruky.

Práci je nutno hodnotit pozitivně za celkovou odvahu i za – v rámci autorových možností – poctivé, úplné a systematické shrnutí fakt o dějinách martinistického hnutí v Čechách. Jako konkrétní samostatný přínos vzhledem k pracím Nakonečného je nutno ocenit pokus o dějiny martinistické komunity po roce 1945, ačkoliv je tato kapitola jen stručná. V závěru se pak David Plass dotýká tématu, který by zasloužil mnohem podrobnější rozbor – totiž rozporu mezi vznešenou dikcí martinistů a častými rozbroji a rozkoly uvnitř komunity. (I zde se ovšem nabízí paralela s církevními dějinami, opět libovolné konfese...)

Váhám mezi hodnocením „výborně“ a „velmi dobře“, necht' rozhodne obhajoba.

Prof. Martin Putna